

KADINLARIN NAFKA HAKKINA DOKUNMAYIN !

Medeni Kanun'un 175'inci Maddesi'nde Kadınların Aleyhine Yapılmak İstenen Değişikliklere Dair Görüşümüzdür

09.10.2018

Son günlerde, boşanma durumunda yoksulluğa düşeceği tespit edilen kişilere verilmesi öngörülen yoksulluk nafakasının düzenlenmesini içeren Medeni Kanun'un 175'inci ve 176'ncı maddelerinde değişiklik yapılacağına dair haberlerin sayısı artmıştır. Yapılması planlanan bu değişikliğe istinaden Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı tarafından 10 Ekim 2018 Çarşamba günü "Gündem Buluşmaları: Nafaka Sistemi" başlıklı bir Çalıştay düzenleneceği haberi alınmış, Türk Kadınlar Birliği ve Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu dışında kalan, alanda yıllardır çalışan bağımsız kadın örgütlerine davet gelmemiştir. Davet gönderilmediği halde Çalıştay'a katılmak istediklerini telefon ve e-mail gibi çeşitli iletişim araçları üzerinden belirten aşağıda imzası bulunan bağımsız kadın örgütlerinin ısrarlı talepleri sonucu ancak bir kadın örgütünün (Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı) daha Çalıştay'a davet edilmesi mümkün olmuştur.

Yoksulluk nafakası hakkında kamuoyuna aksettirilen bilgiler yanıltıcıdır. Medeni Kanun'un 175'inci maddesi, "boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek tarafın, diğer taraftan mali gücü oranında **süresiz** olarak nafaka isteyebileceği"ni öngörmektedir. 175'inci maddede cinsiyet belirtilmemektedir; iki taraf da nafaka talep edebilmektedir. Ancak yoksulluk nafakası uygulamada daha çok kadınlara bağlanmaktadır. Bu durum Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle genellikle kadınların yoksul olmasından kaynaklanmaktadır.¹ Yoksulluk nafakasının bağlanması için kişinin geliri olmaması gerekir ve kişinin yoksulluk koşulları değişirse yoksulluk nafakası kesilir. Yani bu nafaka kamuoyuna yansıtıldığı gibi süresiz değildir; nafaka ödeyen kişi koşullar değiştiği takdirde nafakanın kesilmesini talep edebilmektedir. Kaldı ki takdir edilen nafaka miktarı yoksulluğu giderecek bir miktar değildir.

Basından takip ettiğimiz kadarıyla yoksulluk nafakasının ödenmesine en az 1 yıl, en çok 5 yıl olmak üzere süre kısıtlaması getirilmek istenmektedir. Ayrıca yoksulluk nafakasının bağlanması için bir dizi koşul aranması istenmekte, bu koşullar arasında evli kalma süresi, çocuk olup olmaması, boşanan kadının yaşı, gelir durumu ve kusur durumu gibi kriterler belirlenmesi planlanmaktadır. Yoksulluk nafakası erkeklerin kadınlara bir lütfu değil, pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de devletin kadınların güçlenmesine ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik aldığı tedbirlerdendir. Kadınların evlilik sonrası yaşamlarını idame ettirebilmelerini sağlayan ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle yoksullaştırıldıkları için gerekli olan bir haktır.

Yoksulluk nafakasına süre kısıtlaması getirme çabalarının yanında boşanma sonrasında velayete sahip olan ebeveyn, yetişkin olmayan çocuklarının bakım masraflarını üstlenebilmek için ödenen iştirak nafakasının da ödenmemesi gerektiği dile getirilmeye

¹ Dünya Ekonomik Forumu'nun 2017 raporuna göre Türkiye'de kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması için 100, ücret eşitliği hakkına erişebilmesi içinse 217 yıl geçmesi gereklidir.
<http://www.sivilsayfalar.org/2017/11/08/kuresel-cinsiyet-ucurumu-raporunda-turkiye-kadınlar-esitlik-icin-100-yil-ucret-esitligi-icinse-217-yil-bekleyecek/>

başlanmıştır. Böylesi bir değişiklik, çocukların yüksek yararı açısından da oldukça korkutucu bir gelişme olacaktır.

Çocukların ve yaşlıların bakımı dahil, ev içinde ücretsiz emek sarf etmiş, bu sebeple çalışma hayatına hiç katılmamış, katılması engellenmiş veya ev içindeki bakım emeği yükü nedeniyle iş hayatından ayrılmak zorunda kalmış, yeniden çalışma hayatına katılması önünde bir dizi bariyer bulunan kadınların nafaka hakkına sınırlama getirmenin Türkiye’de giderek artan toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştireceğini biliyoruz. Bu düzenlemenin kadınlara yönelik ekonomik, psikolojik, cinsel ve fiziksel şiddeti artıracığını, kadınları ev içine hapsedeceğini ve kadınların boşanma kararı almalarını zorlaştırarak büyük hak ihlallerine neden olacağını düşünüyoruz.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sebep olduğu mağduriyetlerin çözümü, kadınların yıllarca mücadele ederek kazandığı hakların her fırsatta geri alınmasıyla değil, toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurulmasıyla sağlanacaktır. Son dönemde kadınların haklarına saldırıları gerçekleştirenlerin, kimi hukuk kurumları ve ilgili Bakanlıklar tarafından yapılan toplantılarda kendilerine yer buluyor olmasını ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin göz ardı edilip konunun doğrudan muhatabı olan kadın örgütlerini dahil etmeksizin atılan adımları kaygı ile karşılıyoruz. Devletin görevi kadınları daha da güçsüzleştirecek, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirecek ve toplumsal cinsiyete duyarsız düzenlemeler yapmak değil; aksine, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken sosyal politikalar üretmek ve ücretsiz, kaliteli bakım hizmetlerini sağlamaya yönelik çalışmalar yapmaktır. Kadınların iş gücü piyasasına katılabilmeleri için ücretsiz, kaliteli bakım evleri ve kreşlerin açılması, kadınların eğitime katılmaları önündeki engellerin kaldırılması, yüksek öğrenim görememiş kadınların da en azından temel gereksinimlerini karşılayabilecekleri ücretli işlerde çalışmalarını sağlayacak kaliteli eğitim ve iş fırsatlarının yaratılması gerekmektedir.

EŞİTİZ (Eşitlik İzleme Kadın Grubu)

Filmmor Kadın Kooperatifi

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği

Kadınlara Dayanışma Vakfı - KADAV

KAHDEM (Kadınlara Hukuk Destek Merkez Derneği)

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı